

K

KULTUR
& NÖJE

06-7848453
otkultur@ot.fi

Mats Holmqvist gör rollen som Tevje. Här omgiven av Johan Aspelin, Tove Qvickström, Jonas Bergqvist, Thomas Lundin och Carola Sarén med dockor. FOTO: FRANK A. UNGER

Dockor får liv och nerv på teatern

RECENSION. Wasa Teater ligger i framkant och fångar upp en nationell och internationell trend inom scenkonsten genom att byta ut i stort sett halva ensemblen i *Spelman på taket* mot dockor.

Det krävs en skådespelare för att ge en docka liv och nerv. Det krävs skådespeleri av rang för att få dockor att agera mot dockor. Det krävs skådespeleri av rang för att stå på scenen och agera i en egen roll och ögonblicket efter gå in i en roll som docka.

Allt detta bevittnar vi på scenen i Wasa Teaters uppsättning av *Spelman på taket*.

Det som sker på scenen är att de tolv skådespelarna spelar och gestaltar flera roller. Den egna fysiska rollen och de imaginära rollerna. Detta i en pjäs där rollistan normalt skall räkna drygt tjugo medverkande. Det här är helt enkelt stor teater.

Det finns en gemensam nämnare för dockornas intåg på den finländska teaterscenen, nätverket Aura of Puppets i Åbo som samlar omkring sextio aktiva dockmakare och dockteaterskådespelare.

De kommer att höra av sig även i flera andra uppsättningar i år på de finländska scenerna. Dockmakarna och instruktörerna i Wasa Teaters uppsättning av *Spelman på taket*, Pia Kalenius och Merja Pyöhönen, är båda knutna till nätverket Aura of Puppets.

DOCKORNA ÄR ALLT från halvdockor i skådespelarnas famn till spektakulära skapelser som Tevjes svärmor som i hans "mardröm" stiger upp från de döda rakt upp ur golvet och intar hela scenen och förklarar för

Sannah Nedergård, Ksenia Timoschenko, Astrid Stenberg spelar Tevjes tre döttrar. FOTO: FRANK A. UNGER

"Förresten, hur recenserar man egentligen en docka? Jag vet inte, det enda jag kan säga är att de får ett eget liv på scenen."

ULF ÖVERFORS

Tevjes hustru Golde att Tevjes medgivande till att dottern Tzeitel skall få gifta sig med den fattige skraddaren Motel är ett rätt beslut.

Frågan är om dockteater egentligen kan bli större såväl till form och innehåll än den här scenen.

Synopsisen i *Spelman på taket* handlar om Tevje och hans liv som mjölkutkörare i den ryskjudiska byn Anatevka.

Byns människor lever i en brytningstid där gamla traditioner skaver

mot en ny tid med nya synsätt och idéer. För Tevje är det här inte lätt och han samtalar hela tiden med sin Herre om sakernas tillstånd. Han får ge efter för de nya idéerna men han har sin gräns. Den går där den enda dottern gifter in sig i en annan religion.

TEVJESTID i byn Anatevka slutar med att det ryska tsarväldet fördrivar hela byn och människorna i byn splittas för vinden.

SPELMAN PÅ TAKET

Wasa Teater, genrep 20.9 och premiär 21.9.2019.

Av Joseph Stein, text Sheldon Harnick, musik Jerry Bock.

Regi Markus Virta, scenografi Jani Uljas, kostym Linn Wara, koreografi Miguel-Angel Fernandez, kapellmästare Ralf Nyqvist, ljus Tobias Lönnquist, ljud Dennis Lindén, mask och peruk Anna Westerback, dockkonstnärer och instruktörer Pia Kalenius och Merja Pyöhönen.

Skådespelare Johan Aspelin, Jonas Bergqvist, Mats Holmqvist, Thomas Lundin, Sannah Nedergård, Filip Ohls, Tove Qvickström, Tom Salminen, Carola Sarén, Astrid Stenberg, Ksenia Timoschenko och Maria Udd.

Orkester John Alén, Petri Judin, Alexei Meidzof, Patrik Lax, Ralf Nyqvist, Eero Paalanen, Tobias Udd och Johan Aspelin. Längd 2 h 45 min inklusive paus.

Mats Holmqvist återkommer efter en längre paus nu som Tevje på scenen. Någon ringrost märks sannoligen inte. Mats Holmqvists rollprestation är central i den här uppsättningen.

Tillsammans med sina elva medspelare, bland dem Maria Udd som hustrun Golde och Carola Sarén som Yente, Mendel, Farmor och Shaindel, skapar Mats Holmqvist en förtäta *Spelman på taket*. Han är helt enkelt suverän i sin roll.

DET ÄR OCKSÅ, tack vare dockorna och skådespelarna bakom dem, en helt nydanad version av *Spelman på taket*. Den veterligen första och hittills enda i sitt slag.

Förresten, hur recenserar man egentligen en docka? Jag vet inte, det enda jag kan säga är att de får ett eget liv på scenen.

Ljussättningen, koreografin, scenografin, kostymerna bidrar självklart och starkt till en helguten teaterupplevelse.

Musiken under ledning av Ralf Nyqvist har låtit sig inspireras av den traditionella judiska klezmermusiken, men det finns också många andra klangbottnar, inte minst i körpartierna. Den klezmerska kittlingen finns tydligast i Alexei Meidzofs violin och Petri Judins klarinett.

Allt detta gör Wasa Teaters uppsättning av *Spelman på taket* unik och ytterst sevärd.

Ulf Överfors